

VEZETŐK LAPJA

Kiadja a **KÜLFÖLDI MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉG**
Magyar cserkészvezetők és szülők félévi értesítője

E számunkat a nemrégiben elhunyt két kimagasló cserkészvezető emlékének szánjuk,
Chászár Edebának és Végvári Vazul atyának.

Egy szülői köszönőlevél

Az alábbi drótposta levelet Nt. Mayer Judit washingtoni (4.sz.vcszs.) cserkészszülő írta a csapat vezetőségének és a többi szülőnek 2011 karácsonyán.

Kedves Mindnyájan!

Szeretném elsősorban megköszönni a cserkészvezetők és segítők hűséges és lelkiismeretes munkáját ebben az évben is. A tavalyi évet végigkínlódtuk a gyerekekkel, nem akartak, nem szerettek járni, most pedig olyan lelkesen mentek, készültek, gyakorolták a táncot, hogy csak csuda. Ennek persze én örülök a legjobban...

Köszönöm a kedves megemlékezést is a karácsonyi ünnepeken, bár igazán meglepő volt, nekem ugyanis nem jár köszönet, mert én csak „élvezem” a cserkészlet hasznát a gyerekeken keresztül. Legfeljebb imádkozom mindenkiért, az meg már csak „hivatalból” is megy.

Ezúton kívánok mindnyájatoknak áldott, békés, boldog karácsonyt és sikerekben gazdag új esztendő. Hadd tegyek még ide egy kis vallásos humort, angolul, amelyet egy emailben kaptam én is:

Dear God, my prayer for 2012 is for a fat bank account and a thin body. Please do not mix these up as you did last year... Amen. (Kedves Istenem, 2012-re azért imádkozom, hogy kövér legyen a bankbetétem és sovány az alkatom. Kérlek ne keverd össze a kettőt mint tavaly... Ámen.)

Hát, ha lehet, a fenti kívánság is teljesülhetne, de leginkább egészség és békességünk legyen, a többi majd megy magától.

Sok szeretettel, Judit, Sanyi, Lili, Zsófia és Bébyke. ■

-o0o-

Vezetőképző táborok 2012-ben*

<u>Európa</u>	(Kastl-Mennesberg, Németország)	<u>Dátum</u>	<u>Táborparancsnok</u>
66/A. sz.	KIVÉTELES Cserkésztsztképző tábor	július. 14-22.	Lendvai-Lintner Imre cscst.
<u>Észak-Amerika</u>	(Fillmore, New York, USA)		
66/B. sz.	Cserkésztsztképző tábor	augusztus. 2-12.	Lendvai-Lintner Imre cscst.
22. sz.	Corvina tábor	„	Csermely Krisztina cscst.
72. sz.	Segédtsztképző tábor	„	ifj. Vajtay István cscst.
32. sz.	Kiscserkész segédtsztképző tábor	„	Globitsné Virágh Zsuzsa cscst.
84. sz.	Fiú- és leány őrvezetőképző tábor	„	Szentkirályi Endre cscst.
48. sz.	Kiscserkész őrvezetőképző tábor	„	Marshall Tamás cscst.
11. sz.	Dobó István tábor	„	Pándi Árpád cst.
	Cserkész mintatábor	„	Györky Judit cst.
	Kiscserkész mintatábor	„	Slattery Krisztina cst.

*Az egyes táborokat csak elegendő jelölt és vezető jelentkezése esetén tartjuk meg. Jelentkezési határidő: június 3.

A fedőlapon Chászár Ede cscst. nigériai cserkészekkel 1960-ban készült fényképe.

Emlékezés Csedebára

Dr. Chászár Ede cscst.

Sorkatona, gyári munkás, egyetemi tanár, nemzetközi jogász, ENSZ tanácsadó, író, lobbizó
(Nagyrákos, Vas m., 1920. szeptember 29 - State College, Pennsylvania, USA, 2011. szeptember 11)

Csedebá életéről a Vezetők Lapjában megjelent cikkben (1) már beszámoltunk. Az összefoglalóban külön kitérünk és részletesebben foglaljuk össze élete utolsó 10 évét, minthogy az említett cikk 10 évvel ezelőtt jelent meg. Kiegészítésként azokat a téves adatokat is helyesbítjük, amelyek róla több kiadványban megjelentek. Életrajzának nagy része saját naplójegyzeteiből származik. Szerk.

Fiatalkora. Szülei tanárok voltak. Sándor öccse a II. világháború alatt eltűnt és Ilona húga a nyolcvanas években hunyt el. Jogot és politikai tudományokat hallgatott négy évig a Pázmány Péter Tudományegyetemen (ma Jog- és Államtudományi Kar). Amikor 1944-ben épp a doktorátusán dolgozott, besorozták katonának és hat hónapig szolgált a m. kir. hadseregben. Alakulata Ausztria felé haladt, hogy ne az oroszoknak kelljen megadnia magát, így a háború végén, 1945-ben, amerikai fogságba esett. Kiszabadulása után a braunau menekülttáborba került. Az Olaszországba való szökést határozta el, mivel a bolognai egyetemen volt egy magyar tanár aki elintézte a magyar egyetemistáknak tanulmányaik befejezését, amennyiben eljutottak oda. Edebá felesége Erzső az orvosit, ő pedig a jogot fejezte volna be. Visszament Ausztriába, hogy feleségét elhozza, de az olasz határt átlépve a határőrök elfogták és internálták. Egy évig sínylődött egy tulajdonképpen koncentrációs táborban szögesdrótsövényvel és őrtoronnal körülvéve. „Nem bántak jól velünk, sőt, majdnem éhen haltunk egy amúgy gyönyörű vidéken”, írja.

Kivándorlás. Az Amerikába való kivándorlásához szponzor kellett. Erre egy ismeretlen idős clevelandi magyar hölgy vállalkozott a másokon való segítség céljából. Így került Amerika földjére 1950. december 22-én. Beiratkozott a Cleveland College-ba, ahol két évet ismertek el neki a magyarországi tanulmányaiból – kivéve a jogi kurzusokat, – mivel az európai jogrendszer más mint az amerikai. 1954-ben megszerezte az egyetemi diplomát és önmagát megjutalmazva stopautóval Californiába utazott. Minthogy a munkalehetőségek ott gyengék voltak, visszatért Clevelandba és beiratkozott a Western Reserve Egyetem államtudományi és politikai tudományok mesteri fokozatára.

Közben kitört az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc. Ebben az időben hat hónapig együtt élt és dolgozott Olgyay György cscst.-el, Andreánszky Károly cscst.-el és másokkal a menekült, nagyrészen szabadságharcos diákokkal a Bard College-ban (Annandale-on-Hudson, New York állam). Mint tanácsadó és tolmács többszáz diákot segített amerikai egyetemekre elhelyezni.

1956-57-ben az ENSZ-nél megfigyelő volt, utána visszatért Clevelandba majd 1958-ban politikai tudományokból mesteri diplomát szerzett. Ezután a New York-i Kossuth Alapítvány Ifjúsági Program igazgatója lett, amelyben dr. Zsakó Gyula és dr. Sztáray Zoltán is közreműködött. Főleg tudósok csereprogramjával foglalkoztak. Ebben a megbízatásban utazta be Európát, Afrikát és Latin-Amerikát előadásokat tartva. Végül egyetemi tanárként két évre São Paulo-ba került. Itt találkozott Hartmann Mária (Maja) cserkésztestvérrel, aki családjával szintén a II. világháború után menekült a szovjet megszállás elől. A közös háttér és érdekltség hozta őket össze és 1964-ben házasságot kötöttek. Két gyermekük született, András és Júlianna. András egy német cég építészmérnöke, Julianna pedig a felsőoktatási tanulmányok doktora, a Penn State Egyetem nyelvészeti tanszékén akadémiai tanácsadó. Edebá előző házasságából - amit a vasfüggöny szakított ketté - van egy háromgyerekes fia, Ede, aki családjával Magyarországról Amerikába telepedett át.

Szakmai élete és politikai tevékenységei az emberi jogok védelmében. Edebát 1969-ben felvették a Pittsburghtól kb. 55 mérföldre északkeletre fekvő Indiana University of Pennsylvania (IUP) tanári karába. Itt 22 évig a politikai tudományok doktoraként nemzetközi jogot, nemzetközi szervezetek

Külügyminisztérium több magas beosztású tisztségviselő jelenlétében, és az *Együttélés Felvidéki Emlékérem* (1995).

Cserkész kitüntetései. A Szövetség legmagasabb kitüntetését, a *Jó munkáért! Teleki-émlékérm*et (1960) kiosztásának első alkalmával kapta meg. Ezen kívül: *Rákóczi-érem* (1975), *Jubileumi emlékérem* (1980), *Nagy Lajos-érem* (2005), *vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc-érem* (2010). A clevelandi Cserkész Barátok Köre a helyi magyar cserkészlet megalakulásának 50. évfordulóján, 2001-ben, díszoklevéllel tüntette ki mint „az első clevelandi magyar cserkészcsapat alapító parancsnokát, fáradhatatlan munkájáért, amellyel a clevelandi cserkészlet fejlődésének fél évszázadra irányt adott”.

Utóhang. Kész Blanka erdélyi leánycserkész a 2010-es központi jubileumi táborról hazatérve Csedeában írt megható levelében így vall: „A Jubi táborral kapcsolatban nekem az egyik legnagyobb élményem tényleg az volt mikor Csedeába meglátogatta a táborunkat. Nagyon érdekes volt aznap este végighallgatni azokat az élményeket amiket elmesélt nekünk. Ez egy kivételes lehetőség volt számunkra és nagyon jó példa is volt, hiszen ha majd egyszer én is öregcserkész leszek, nagyon szeretném ha ugyanolyan energiám lenne még mint Csedeában. Így az az este mindig példaértékű lesz számomra. Jó munkát! Kész Blanka.” (6). Csedeába erről így nyilatkozott: „Számomra a levélnek [utolsó] paragrafusára felér egy kitüntetéssel”. (6,7)

Csedeában élete végéig lelkesen és következetesen kitartott a mozgalom mellett és bölcs indítványaival és gyakorlati tudásával látta el a rábízott feladatait. Vele eltávozott az Örök Cserkész Hazába a külföldi magyar cserkészlet utolsó olyan „öregje”, aki az emigrációs magyar cserkészletben nemcsak meghatározó szerepet vitt, hanem élete végéig központilag aktívan részt vett annak kibontakozásában és építésében. Örökre beírta a nevét azok közé, akik mérhetetlen áldozattal, kitartással és hozzáértéssel szolgálták a külföldi magyar cserkészlet, valamint a kisebbségi sorsban élő magyarság ügyét. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Jegyzetek:

- (1) Fischer Viktor: *Csede 80 éves*. Vezetők Lapja, 91. sz., 2001. 14-17. o.
- (2) Craig Swauger: Retired Faculty Spotlight: Edward Chaszar, Mission in Life. *IUP Magazine*. 1993, nyár.
- (3) Beodray Ferenc a pfarrkircheni 12. sz. II. Rákóczi Ferenc cscs.-nak védett nevét és számát magával hozta. Lásd *Emlékkönyv 1951-1991*. 22. sz. Bessenyei György cscs., Cleveland, Ohio, 1991.
- (4) Chászár Ede 2011. június 10-i írt levele Fischer Viktorhoz. A címzett birtokában.
- (5) *Magyar Cserkész*, 35.-XI. évf. 10.sz., 1960. október. 2. o.
- (6) Chászár Ede 2011. április 2-án írt levele Horváth Mihálynak, a 2010. évi központi jubileumi tábor parancsnokának, Kész Blanka levelét mellékelve.
- (7) Chászár Ede 2011. április 8-án írt levele Fischer Viktorhoz, engedélyt adva közlésére. A címzett birtokában.

Fischer Viktor cscst., volt külügyi vezető ■

-oOo-

Életút: Megemlékezés Végvári Vazul atyáról

Elmondta Varga I. Gyula cst. 2011. október 3-án, a New Brunswick-i (New Jersey, USA) Szent László templomban, a Vazul atya emlékére bemutatott emlékmisén. Az életrajzi adatokat az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium szolgáltatta.

Végvári László, P. Vazul OFM, ferences rendi szerzetes pap, a mi Vazul atyánk, 1948-ban lépett a rendbe, 1952-ben tett örök fogadalmat, és 1953-ban szentelték pappá.

Törékeny, apró termetű ember, de a lelke telve volt az igazság, a szabadság, a szépség iránti szenvedélyes szeretettel és állandó lobogással. Szerette a népzene, a népdalokat, az irodalmat. Mint költő, verseiből több verseskötetet is kiadtak.

Dióhéjban ez lenne a történet, ha élete rendjébe Magyarországon nem szült volna bele a II. világháború, a hadifogság, a 44 éves szovjet megszállás, a Rákosi terroruralom, az 56-os forradalom és szabadságharc, a külföldre menekülés, az emigrációs szolgálat. A Kádár uralom bukása után 10 évvel, 1997-ben, végül is újra hazatért ugyanabba a rendbe, ahonnan 41 évvel korábban elindult.

Egyik kedvenc népdalát idézve: „En Istenem, adjál szállást, már meguntam a járkálást, a járkálást, a bújdosást, - az idegen földön lakást.” Gyönyörű lírájában így ír, talán magát képzelve a költői képbe:

„Vándorlegény könnye harmat
(tövistelen virágokkal rokonok)
fölkapkodják hűs fuvalmak
s vadrózsának szirmán fagyva
megőrzik a csillagok”

Vazul atya nyolc testvér között harmadikként született. Édesapja vasutas volt, aki már 17 évesen önkéntes nemzetőr volt Horthy seregében a 19-es vörösök ellen. Édesanyja korán, már 1940-ben elhunyt. 1943 és 1945 között az alig 15 éves fiú a pécsi m. kir. Zrínyi Miklós Honvéd Gyalogsági Hadapródiskola növendéke lett. 1945-ben a Pécsre bevonuló SS-zászlóalj parancsára bevetették a hadapród növendékeket is. Vazul atya ezt írja erről: „A kövágószőlősi erdőkben álltam őrséget. Hajnal három tájban közeledő lépteket hallottam. Felém közeledett... Csőre töltöttem. (Akkor csak a fáról egyenletesen csöpögő esővíz hangja játszott idegeimmel). Nemsokára a rémek valóságos alakot öltöttek”... Elfogták és nyolc hónapig hadifogoly volt a II. világháború végén.

A fogságból való szabadulása után újra Budapestre érkezett. 1947-ben a várbeli Toldy Ferenc Gimnáziumban érettségizett. 1947-48-ban a Lónyai utcai Kereskedelmi Főiskola hallgatója volt. A Rákosi korszak legborzalmasabb idejében jön meg hivatástudata. Vazul atya így írja: „Ekkor hangzott a fülemben az umbriai mezítlás szentnek, a trubadúr Asszisi Szent Ferencnek hívogató éneke.” 1948 és 1953 között a ferencesek Kapisztrán Rendtartományának szécsényi novíciátusában, majd Gyöngyösön és Esztergomban a rend Hittudományi Főiskoláján filozófia-teológia tanulmányokat folytatott. 1953. augusztus 23-án Esztergomban szentelték pappá.

1956 október-novemberében részt vett a szabadságharcban. A forradalom híre Esztergomban érte, ahol prefektus volt a ferences gimnázium internátusában. Házfőnöke parancsa ellenére megszökött közösségéből és Pestre gyalogolt. Azt írja emlékeiben, hogy: „...remegő bennsóval, de nagy bizonyossággal” lépett ki a kolostor kapuján, elindult a hajdani Kapisztrán Szent János nyomain. A pesti egyetem bölcsészkarán talált rá az egyetemi forradalmi diákbizottságra. Hajdani hadapródiskolásként szolgálatra jelentkezett. Az *Egyetemi Ifjúság* című lap készítésében segítkezett, és a forradalmárok tábori lelkesze lett. November negyedikén a budai várban járt, ahol a Hess András téri műegyetemi diákszállón jelentkezett szolgálatra az ottani parancsnoknál. Mivel a parancsnok elhagyta helyét, Vazul atya úgy döntött, hogy átveszi a budavári parancsnokságot, amit a fegyveres fiatalok elfogadtak. Ettől kezdve november hetedikéig tartották a várat a szovjet katonákkal szemben. Az utolsó éjszaka a helyzet tarthatatlansága és az embereiért érzett felelőssége tudatában körbejárt, hogy mindenkit tájékoztasson a helyzet alakulásáról. Végül kiadta a parancsot: fegyvereket elrejtetni, szökés a várból. 2001-ben így emlékezik vissza a forradalomra „A vár alatt” című versében:

„...ország pusztulása csak
múló rémület
csak a kieső emlékezet
babonája.”

Vazul atya 200 ezer forradalmárral menekült Ausztria felé, miközben távollétében halálra ítélték.

„...hol házat és hazát kérnek váltságul a vámon
a tájon vándorbotnak való ágak hasadoztak

s nem marad több szavam a számon” - írja meneküléséről az „Áruló határ” című versében.

Ausztriában a Bécs/Schwechat kollégium menekülttáborának lett az igazgatója. A bécsi ferences kolostorból a menekülők lelki és szociális gondozását végezte, sokakat segített ösztöndíjhoz jutni európai és tengerentúli egyetemekre. Részt vállalt a forradalmi emigráció tevékenységében. Tagja lett a Strassbourgbán 1957. január 7-én létrehozott Magyar Forradalmi Tanácsnak.

Amerikába kerülve, 1957-58-ban angol nyelvet és szociológiai tanulmányokat végzett Washingtonban, ugyanakkor 1957-1961-ig hittanár, egyházi énektanár és karvezető, valamint igazgatója volt a ferences világi rendnek Roeblingben (New Jersey).

1957 júliusában az Egyesült Államok magyar ferences közösségéhez csatlakozott. Ettől kezdve négy évtizeden át az észak-amerikai katolikus magyarok kétnyelvű közösségeinek lelkipásztorként szolgált. 1957. szeptember 2-án a Magyar Szabadságharcos Világszövetség társelnökévé választották Chicagóban, majd az USA országos szervezetének elnöke is lett. 1959. november 4-én az Egyesült Nemzetek Szervezete szovjet delegációjának épületében felajánlotta, hogy hajlandó magyarországi bíróság elé állni 1956-os tevékenységéért, ha a hasonló vádak alapján kivégzésre váró magyar fiatalokat a kommunista hatalom szabadon engedi és a Nemzetközi Vöröskeresztnek átadja. Az 56-os budavári parancsnokra halálos ítélet várt volna! De a Kádár kormány elutasította ezt a bátor ajánlatot, helyette megvárta míg a fiatalok betöltötték a 18. életévüket, s akkor gyalázatos módon kivégeztette őket. Ez életén át gyötörte lelkét.

Vazul atyát 1961-ben New Brunswick-ba helyezték. Itt 1961 és 1973 között a Szent László Egyházközség káplánja, a Szent Név Társulat lelki irányítója lett, és 1962-től parancsnoka a helyi leánycserkészcsapatnak. A Szent László Iskolában működő magyar tanítás vezetője, az énekkar szervezője és vezetője valamint karmestere, de ezeken kívül sok más magyar közösségi ügyben is aktív d

Itt ismertem meg őt. 1968-ban a cserkésztszti táborban egyik kiképzőm volt. 1970-ben ő esketett Magdival bennünket, és ő keresztelte első gyermekünket, Gyuszt. A következő évek során sok szál kötött össze bennünket Vazul atyával.

1973-ban népi és egyházművészeti tanácsadó volt a Szent László templom újjáépítésekor. Mindszenty bíboros amerikai főpásztori útja során, melynek egyik állomása a Szent László templom újrászentelése volt, mint sajtótitkár működött. 1973 és 1986 között Winnipeg és Detroit magyar egyházközségeinek káplánja, majd 1987-ben egy rövid időre visszatér New Brunswick-ba, mint a Szent László Egyházközség lelkipásztora.

1978-ban, röviddel azelőtt, amikor a Carter-kormány visszaadta a Szent Koronát Magyarországnak, tanácsadóként meghívták a Fehér Házba. Irányi László, a külföldi magyarok első püspöke 1987-ben vikáriusává nevezi ki.

New York-ban az „Amerika Hangja” adásainak keretében működő „Magyar Családok Rádiója” című rádióprogram rendszeres szónoka, műsorvezetője volt. Ebben a munkában akarta lelkesíteni, hitben és magyarságban összekötni az itteni és az otthoni magyarokat: „Áramkörömbbe kapcsoljak, testvér... üzen az országod, figyelj... hited és hazád jönnek”, írja versében.

Később Budapesten is folytatta rádió-programszerkesztői tevékenységét. Írt és verselt, szónokolt, szavalt, mozgósított. Ahol csak lehetett, mindenhol jelen volt, és azt kérdezte: „Beleégett-e szívedbe a haza? Nagy baj, ha a pap csak „papos”, a magyar „magyaros” és a keresztény „keresztényi”.

Miután rendje visszahívta Esztergomba, arra is talált időt, hogy könyveket írjon. Eddig megjelent kötetei: „Arcok és fények” (verseskötet, 2000), „Csöndlakodalom” (vers- és novellakötet, 2004), „Akik zsíroskenyérrel, kiskabátban mentek háborúba” (1956 eseményeit összefoglaló tanulmánykötet, 2006).

1956-os tevékenységéért 1991-ben *A Hazáért és Szabadságért érdemrenddel* tüntette ki a Magyar Köztársaság elnöke. 1997 áprilisában hazatelepült. Életét és munkásságát több dokumentumfilm is megörökíti. 1998-ban vitézzé avatták, majd a volt politikai elítéltek és '56-osok szervezetei is kitüntették. A Mindszenty Társaság *Mindszenty-émlékéremmel* jutalmazta.

Aranymisés jubileumát 2003-ban ünnepelte. „A mai nemzedék azt a papot igényli – mondta – aki nagyon világosan emberként jelenik meg körében. Öntudatos, szociális, praktikus kereszténységre, hazafiasságra van ma nagy szükség.” A „Budavári toborzó” című dobszóval zenésített versében így sürgeti és lelkesíti 2002-ben is a „fiatal szívüeket”:

„Nem elég csak állni, menni, menni kell;
Nem elég az álom: tettekkel felelj!” –

A „Szineváltozás” című versében pedig így ír magáról:

„Mindkét csipőmben titánium,
benne, vele fordul a léptem, sorsom –”

Bár ezer száakkal kapcsolódott ehhez a világhoz, a test s a titánium csipő is végül elkopott. Az „umbriai dalnok” végleg elhallgatott. Az esztergomi rendház kriptájában helyezték örök nyugalomra. Az ő „Ferenc-látomás Pannóniában” című verse fohásza szerint:

„Csivitel apró madarak csőrén
a dicséret.
Szárnyukba fogódzva velük

daloló pacsírta hangja

az örök kapuknál

kergetőzik a kunyhó fölött –

a Fölséges fogadja
őt.” ■

Vele száll

-o0o-

Emlékezés Végvári Vazulra

1958 táján egy cserkész jóbaráttal a New York-i Metrón ültünk valahol a hajdani magyar negyed alatt robogva. Egy közösen rendezendő színmű előadásról¹ tárgyalhattunk akkoriban, amelyet aztán meglehetősen sikerrel előadtunk a nagyvárosban majd New Jersey-ben is.

Barátom menet közben azt is megemlítette, hogy jó lenne egy Végvári Vazul nevű, cserkész múlttal rendelkező ferences szerzetessel megismerkednem. Vazul akkoriban frissen érkezett 1956-os menekült volt. Ő az idők során nem mesélt sokat a múltjáról, nem is hivatkozott. Csak a sajtó révén, különösen 1989 után vált közismertté, hogy a forradalom és szabadságharc idején mint volt hadapród fegyveres ellenállást vezetett a Budai Várból a magyar szabadság eltiprói ellen.

Cserkészvezetők körében mi csak Vazulnak szólítottuk, aki az idő múlásával az egyik legjobb barátommá vált. Gyakran akadt alkalmunk hosszas és mély beszélgetésekre autóban ülve, akkoriban még nem autópályáknak épített utakon Rummerfield³ felé, ahol a Sík Sándor Cserkészpark megnyitása előtt akkoriban VK napokat, táborokat tartottunk. Barátságunkhoz természetesen az is hozzájárult, hogy – bár néhány évnyi korkülönbséggel – ugyan, ugyanabban a középiskolában, a krisztinavárosi Verbőczyben², kezdtük el tanulmányainkat, sőt az ottani 7-es számú Erős Gusztáv cserkészcsapatnak voltunk mindketten újonc tagjai.

A 60-as években gyakran utaztam New Brunswick-ba, ahol csütörtönként magyar történelmet tanítottam New York-i állásom után. Azután a Szent László parókián mindig benéztem Vazulhoz egy kicsit beszélgetni, tervezgetni. Így valósulhatott meg – másokkal való szoros együttműködéssel – például 1965-ben a központi és egyben az első észak-amerikai regőstábor, mely szerintem Vazul legnagyobb nyugati cserkész élménye lehetett. Különösen meghatott „Örülök, hogy könnyezett” cikke sajtónkban, amit a fent megemlített „*Júlia Szép Leány*” előadásunkról írt. New Brunswick-ra hagyom sok-sok helyi tevékenységének méltatását. Meg kell azonban említenem, hogy protestáns létemre hozzájárultam ahhoz, hogy ő keresztelje meg Ádám fiunkat.

1997-ben visszatelepedett Magyarországra, s mi elbúcsúztunk egymástól. Hamarosan azonban újra láttuk egymást, amikor egy volt cserkész és osztálytársam családja vendégszeretetét gellérthegyi lakásukon élvezve, Bodnár Gábor megemlékezést tartottunk. Azután volt még egy rövid New Brunswick-i találkozásunk, de a sors úgy rendelkezett, hogy a 2000-es évek során végső búcsút vegyünk egymástól az esztergomi autóbusz állomásnál.

Hadd idézzem végezetül Vazul atyát az „Arcok és Fények” kötetében írt szavaival: „Szeptember 9-én, külföldi évtizedeim mindig biztos révpartjához, a garfieldi Lanza Avenue kétszáznegyvenhétbe, a 76 éves Bodnár Gábornak születésnapjára - és utolsó órái elé - legalább a szavaimat küldöm, hogy velük én is odatelepedhessek ömellé a hálámmal, minden tőle és rajta keresztül kapott 'jóért' ami törleszthetetlen”.

Kedves Vazul, emlékedet Ádám János mellé helyeződjék.

¹ Nyíró József Júlia Szép Leány színdarabja, amit a New York-i és a garfieldi csapatok előadtak 1958-ban.

² 1946-ban a Verbőczy István Gimnáziumot átnevezték Petőfi Sándor Általános Iskolává.

³ Kelet-pennsylvániai település, amely mellett öt magyar telket vett, hogy VK táborokat és VK napokat lehessen tartani.

Mauksch Péter cscst., Closter, New Jersey, USA ■

-o0o-

Miért és hogyan: a cserkészlet célja és eszközei

Gondolom, sok vezetőben felmerül a kérdés: minek erről beszélni? Minden VK táborban hallottunk erről a kérdésről előadást!

Éppen ezért érdemes, sőt szükséges időnként újra elővenni a témát; amit sokszor hallunk, az gyakran olyan megszokottá válik, hogy már nem is gondolunk rá. Viszont, ha a vezetőgárda a cserkészlet igazi célját és nagyon is sikeres módszereit nem tartja szem előtt, tönkremegy a mozgalom és végeredményben nem sok eredménye lesz a munkánknak.

Baden-Powell a cserkészlet céljául a jó honpolgár („good citizen”) nevelését tűzte ki. Sík Sándor és a magyar cserkészlet megalapítói ezt a jól ismert „emberebb ember és magyarabb magyar”-ra változtatta. Ez tökéletesen megfelelt a száz évvel ezelőtti Magyarország helyzetének, melyet a trianoni szétdarabolás után kellett újra építeni; erre az óriási feladatra hívták a magyar cserkészletet. A világ sokat változott azóta, de még mindig nagyon is szükség van emberebb emberekre és magyarabb magyarokra, akik képesek és hajlandók egy szebb, jobb világot építeni Magyarországon és világszerte.

Ez az elv azonban nagyon is különbözik a BiPi által meghatározott „jó honpolgár” célkitűzésétől, két szempontból is. Először is tisztán meg lehet határozni, mikor jó polgár egy ember, tehát ez olyan cél, ami elérhető, és meg lehet állapítani, vajon valaki elérte-e vagy sem.

Az emberebb ember, magyarabb magyar ideálja azonban nem ilyen, nem egy elérhető állapotot ír le, hanem egy életformát. Nincs az az ember, aki mondhatná, „én már olyan jó ember vagyok, hogy annál jobb már nem lehetek”; mindig lehet emberebbé, magyarabbá válni, mindig lehet ebben fejlődni. Nem csoda, hogy annyian megmaradnak magyar cserkésznek jóval a cserkészskoron túl akkor is, ha esetleg nem vezetők, vagy nincs alkalmuk csapatmunkában résztvenni.

A második különbség ebből következik. Valakit lehet jó polgárrá nevelni, de emberebb, magyarabb személlyé csak önmagát nevelheti az ember, mert ez életforma, nem pedig viselkedés kérdése. Természetesen lehetne a cserkészeket egy bizonyos viselkedésre nevelni, vagy éppen kényszeríteni, de az még nagyon is messze állna attól, hogy valóban emberebb emberek, magyarabb magyarok akarjanak lenni. Így magyar cserkésznek lenni nem könnyű dolog és nem mindenki hajlandó rá. Ezt számításba kell vennünk, különösen amikor toborzunk, vagy arról beszélünk, mit követelhetünk meg a cserkészektől. Az igaz, hogy egy gyerek, vagy akár felnőtt, aki érdeklődik a cserkészlet iránt, tehát egy jelölt, még nem érti és nem is értheti ezt, mint ahogyan nem érthetik a szülők sem, akik csak kívülről ismerik a cserkészletet. Ezért fontos, hogy foglalkozzunk a szülőkkel is, megismertessük őket a cserkészlettel, és, hogy nagyon is komolyan vegyük, ki az, akit fogadalomtételre engedünk. Megint ki kell hangsúlyozni, hogy nem az eredmény a fontos, hanem a szándék: elfogadja-e mind a cserkészjelölt, mind a szülő, hogy cserkésznek lenni azt jelenti, hogy minden nap jobb ember, jobb magyar akarunk lenni.

Természetesen ez nagyon nagy és nehéz feladat. Hogyan várhatjuk el, különösen a mai világban, hogy egy gyerek, vagy fiatal, ezt vállalja?

Az igazság az, hogy ez mindig probléma volt, mert sohasem volt könnyű, és az emberek és gyerekek száz évvel ezelőtt is szívesebben választották a könnyű utat, mint a nehezet. BiPi nagy génusza abban mutatkozott meg legjobban, hogy megtalálta a módját, hogy ezt a problémát megoldja. A

cserkészet módszere az, hogy olyan érdekessé tenni a cserkészetet, hogy azért érdemes az önévelés nehéz feladatát vállalni.

Ezt persze nem lehet így elmondani a gyerekeknek, de még a tizenéves fiataloknak sem, de nagyon fontos, hogy a vezetők tisztában legyenek vele és állandóan szem előtt tartsák, bármit is terveznek. A cserkészetben *mindennek* ezt a célt kell szolgálnia. Ezért létezik a Szövetség, ezért vannak VK táborok, ezért találták ki a próbarendszert, ezért vannak összejövetelek, táborok, minden. Ha valaminek nem ez a főcélja, akkor helytelen, nem való a cserkészetbe.

Ez persze felveti a kérdést, akkor hogy lehetnek a Szövetségnek kötelező előírásai? Igaz, hogy a cserkészet elsősorban mozgalom, tehát, egy intézménnyel vagy egyesülettel ellentétben, csak azért létezik, mert vannak tagjai, és a szervezet csak azért létezik, hogy a tagokat szolgálja, nem fordítva. Viszont nem tudna létezni, ha a tagságnak nem volnának tisztán meghatározott feltételei. A szabályok ezt szolgálják, de elsősorban a vezetőknek szólnak. A cserkészeknek legtöbbször nem elég, sőt, nem jó azt mondani, „mert ez a szabály”. Ha a szabály arra vonatkozik, hogy valamilyen viselkedés vagy magatartás megfelel-e a cserkésszellemnek, akkor sokkal jobb és elfogadhatóbb válasz az, hogy „mert mi cserkészek ilyenek vagyunk”, „így viselkedünk” vagy „így nem viselkedünk”. Ez a válasz azt is magába foglalja, hogy ha cserkész akarsz lenni, elvárjuk, hogy komolyan igyekezz ilyennek lenni, így viselkedni. Ez nem kényszer, hiszen a cserkészet önként vállalt, senkit sem kényszerítünk, hogy cserkész legyen, viszont ha a cserkészek „ilyenek”, „így viselkednek”, aki ezt nem fogadja el, az nem cserkész még akkor sem, ha hordja az egyenruhát.

Vannak persze olyan szabályok is, mint például a próbarendszer. Ez egyrészt megteremti a közös programot, ami nélkül nem lehetne VK táborokat rendeznünk, könyveket, segédeszközöket kiadnunk a vezetők részére, közös megmozdulásokat szervezni, stb. Azért is fontos, mert ha mindegyik csapat azt csinálná, ami éppen a vezetőknek eszébe jut vagy amit legkönnyebb megtenni, nagyon nehéz volna egy cserkésznek beilleszkedni egy másik csapat életébe, akár költözés, akár közös program vagy táborozás esetén. Cserkészethez az is hozzátartozik, hogy akárhol a világon találunk magyar cserkészcsapatot, otthon érezzük magunkat.

De nem ez a legfontosabb. Az ilyen szabályok elsősorban arra szolgálnak, hogy a vezetőket segítsék minél érdekesebbé, élvezetesebbé tenni a cserkészetet, és így is kell felfogni és használni ezeket. Tehát semmit sem azért csinálunk, mert „a próbában benne van”, hanem mert segít a cserkészetet érdekesebbé tenni, és ezáltal a cserkészeket segíti emberebb emberré vagy magyarabb magyarrá válni. Így például jó ok csomózni tudni (és nem „tanulni”), mert az segít, hogy másokon segíthessünk. Jó vezető mindig tud gyakorlati célokat találni a kiképzésünk minden tárgyára, illetve úgy alakítani a kiképzést, hogy az használható legyen.

Ezért fontos az, hogy minden cserkész minden összejövétel végén érezze, hogy valami újat tud, valamivel többre képes, valamiképpen jobb, mint az összejövétel előtt volt.

Ezt viszont „tanítással” csak rendkívül tehetséges pedagógusok tudják elérni. Akármilyen tapasztalt és nagyszerű tudású vezető vagyok, ha leültetek egy örsöt, rajt, vagy pláne csapatot, és nekiállok, hogy „megtanítsak” valamit, nagyon valószínű, hogy a cserkészek nagyrésze alig várja, hogy vége legyen, és mehessen játszani. Ha aztán otthon a mama megkérdezi, mit csináltak a cserkészetben, a válasz az iskolnap után is hallott „semmit” lesz. Sokkal hatásosabb, ha azt mondom, „a múlt héten Pisti elvesztette a nyakkendőgyűrűjét. Gyertek, megmutatom, hogy kell egyet csinálni” és mindegyik kezébe nyomok egy megfelelő darab zsinórt, aztán együtt csináljuk. Mikor már jól megy, el is kezdek dúdolni azt az éneket, amiért már nyúztak, hogy tanítsam meg, hát azt is megtanulják. Fogadok, hogy legtöbbször alig várják majd, hogy hazaérjenek, és mutogathassák, „nézd, anyu, mit csináltam!” és észre sem veszik, hogy megtanultak nyakkendőgyűrűt fonni és még egy népdalt is.

Amit az örsvezetőképző táborban annyiszor hangoztatunk, hogy az örsi összejövétel mindig legyen ÉLVEZETES (Érdekes, Lendületes, Változatos, Eredményes, Zavartalan, Eseményekben gazdag, Tevékeny részvételt kíván, Előkészített, Szórakoztató), az a cserkészet minden pillanatára vonatkozik. Akármilyen messze vagyunk el, a cserkészet célját nem tudjuk elérni.

Ez óriási vezetői felelősség. Emberebb emberekre, magyarabb magyarokra azért van szükség, hogy legyen, aki néhány év múlva nemcsak a csapatainkat, hanem a magyar nemzetet, sőt az egész világot is képes vezetni. Mi a jövőt építjük.

A külföldi magyar cserkészzet hőskora Brazília – Rio de Janeiro

Rio de Janeiro-ba, a világ legszebb városába megérkezve a kikötőben, ahol egy magas gránitszikla hegy tetejéről egy hatalmas széttárt karú Krisztus-szobor osztja áldását a város lakóira és az oda érkező látogatókra, akaratlanul is áhítat érzése vesz rajtunk erőt. 1948. november 1-jén végre megérkeztünk valahová, ahol négyévi viszontagság után talán nyugodtabb jövőnek nézünk elébe.

Eleinte nem nagyon tudtam mit kezdeni dél-amerikai vezetőtishti megbízatással. Nem ismertem senkit. Nem volt pénzem külföldi utazgatásra. Levelezni kezdtem a kontinensen mindenfelé, hátha akad valami kezdeményezés valahol. Öcsémekkel ketten voltunk csak. Aztán jött egyik bevándorló hajó a másik után. Cseh Tibor megérkezése a júliusi hajón 1949-ben nagy lökést adott a cserkészmunkának. Egy szombat délután kopogott be hozzám a panzióba, ahol laktunk. Bemutatkozott, most érkezett Ausztriából, Salzburgból, ahol Bánáthy Béla munkatörzséhez tartozott. 1948 őszén szökött át a magyar határon. A műgyetem elvégzése után diákmozgalmi működése miatt körözött az ÁVO. Belső adta meg neki a címet azzal az utasítással, hogy jelentkezzen nálam és legyen segítségemre a cserkészmunka beindításánál. Egész délután beszélgettünk, sok mindenben egyeztünk az elképzelésünk. Mi már akkor éppen kiköltözőben voltunk a panzióból, kivettünk egy kis lakást kijebb a városban. Itt jöttünk össze azután hetente többször, ez lett a főhadiszállás, később meg a Lajtaváry-Búza otthon is felváltva. Az újonnan jött fiatalok száma egyre szaporodott. Nagyon jól éreztük magunkat együtt, strandoltunk, kirándultunk, felfedeztük Rio de Janeiro mesebeli környékét, a régi amerikasok meggazdagodott rétege rendszeresen vendégül látott bennünket. Az akkor alakuló Brazil-Magyar Kultúregyesületben Tibor kezdeményezésére irodalmi délutánokat rendeztünk, meg táborítüzeket kinn a szabadban, amit a magyarok nagy örömmel fogadtak. De hiába hirdettük meg a gyerekek részére a cserkészfoglalkozásokat, a szülők nem lelkesedtek érte. A nagy távolságok miatt nem voltak hajlandók a gyerekeket behozni a központba az összejövetelekre, a szombat délutánt erre feláldozni. Elhatároztam, hogy Leblontól a városközpontig, ami kb. 20 km távolság, végigmegyek szombatonként a tengerparti autóbusz járattal egy megbeszélte időben, a szülők kihozzák a gyerekeket a buszmegállóhoz, én folszedem őket és a kétórás összejövetel után visszahozom őket és leadom a szülőknek a buszról. Ez már tetszésre talált, különösen a gyerekek körében, mert önállóan buszozhattak. Egyre több gyerek csatlakozott hozzánk.

Fontos feladatnak tartottam a csapat beindítását, a gyerekek összegyűjtését, mert e nélkül minden rang és pozíció értelmetlen légüres tér. A piramist alulról kell felépíteni.

Augusztusban már készültünk a csapat hivatalos megalakítására. A vezetői megbeszélésen a csapat nevén törtük a fejünket, olyan magyar történelmi nagyságra gondoltunk, akinek neve még nem szerepelt a csapatok listáján a szövetségben és brazilul is ki lehet valahogy mondani. Nehezen ment a dolog. Az asztalon egy iskolafüzet hevert, a fedőlapon Sárkányölő Szent György lovag képe volt, a brazilok egyik védőszentje. Valaki közülünk rámutatott és felkiáltott: „Szondy György“. A 13-as számot meg azért választottuk, mert szabad volt, senkinek sem kellett, babonából.

Így lettünk 13. sz. Szondy György cserkészcsapat, az első hivatalosan megalakult csapat a tengerentúlon. Mint ilyen, védett név és csapatszám lettünk. Ha valami miatt megszűnik a csapat, többé nem adható ki más csapatoknak a szám és név. Regisztrálásunk csak 1949 októberében történt meg a németországi központban, mert Bodnár Gábor kérésére megvártuk Lajtaváry Endre és Búza Mária megérkezését, akik már útban voltak a hajón Brazília felé. Az alapító tagok Bognár Miklós, Búza Mária, Búza Gábor (Öcsi), Cseh Tibor, Frischl József, Gábor Anna, Gábor Sándor, Lajtaváry Endre, Szirmay Iván voltak.

Október 6-án az aradi vértanúk emlékére nagyszabású irodalmi estet rendeztünk a kultúregyesületben. A kórust Szirmay Iván, a későbbi csapatparancsnok vezényelte. A gyerekek száma annyira megnövekedett, hogy karácsonyra már betleheimes játékkal tudtunk kedveskedni a Magyar Ház karácsonyfa ünnepélyén. A munka menete remekül haladt, sok mindenben megegyezett az elképzelésünk Tiborral, könnyű volt vele együtt dolgozni. Karizmatikus ember volt ő is, mint Bánáthy Béla, művészi érzékkel megáldva, nagy műveltséggel rendelkezett, szerette megosztani tudását mindenkivel.

A karneváli öt napra, 1950-ben vezetőképző tábort szerveztünk, amire nagy szükség volt a megszorított csapatlétszám miatt. Felmentünk a tijuca-i hegyekre táborozni a karneváli városi örület elől. Oda már alig hallatszott fel a zenebona meg a dobszó. A magyarságismereti foglalkozások,

cserkészkipézés és az esti tábortüzek egész más világba vittek el bennünket. Így vált tradícióvá ez a karneváli táborozás, évenként megismételtük.

Rio bohém város volt, főképpen szórakozásra, turizmusra épült, kevés munkalehetőséget kínált. A magyarok kezdtek São Paulo felé szétszéledni. Akkor vette kezdetét az iparosodás Braziliában. Ennek São Paulo volt a központja. Lajtaváry Daniék is elköltöztek São Pauló-ba. Dani lemondott a parancsnokságról, amit Bodnár Gábor megbízásából kapott. Feleségül vette Búza Marikát. Szirmay Ivánt választottuk meg új parancsnoknak. Lelkiismeretesen, nagy odaadással és tudással végezte munkáját. A csapat nagy fejlődésnek indult.

A Brazil Cserkészszövetséggel való kapcsolat kiépítése és a csapat működésének elismertetése sok nehézségbe ütközött. Idegen egyenruha viselése tiltva volt, cserkészkeretben az idegen nyelven való foglalkozás úgyszintén. Öcsém, Gábor Sándor vette fel velük a kapcsolatot. A sok tárgyalás és a csapat többszöri meglátogatása különféle brazil vezetők részéről végül is eredményre vezetett. 1951-ben elismerték a csapat működését, nemzeti jelvényeink viselését.

1951 januárjában, esküvőnk után Tiborral mi is São Pauló-ba költöztünk. Gyakran utaztunk Rióba. Évente többször tettük meg az 500 km-es utat vonaton vagy autóbusszal. Segítettünk a csapat munkájában Ivánnak, táborok rendezésében, vezetőképzésben. A São Pauló-ban abban az időben induló, bencés páterek által vezetett két cserkészcsapat munkájába is bekapcsolódtunk. A fiúcsapat parancsnoka Simon Bálint páter volt, a lányoké pedig Tóth Veremund páter. Főképpen a vezetőképzésben igyekeztünk segítségükre lenni. Itt kezdte el Tibor megszervezni, beindítani a regőscserkész programot a 16 éven felüliek számára, akik kimaradoztak a csapatokból érdeklődés hiánya miatt. A kezdeményezés nagy lelkesedésre talált mind a riói, mind a São Pauló-i csapatok részéről. Előkerültek a Németh László-drámák. A „Széchenyi”-t és „Galilei”-t adták elő a cserkészek. Népviseletben bemutatott népballadákat ismert meg a közönség a regős hétvégeken. Így két városban is működtünk egyszerre, egészen az USA-ba való átköltözésünkig, 1963-ig.

A 13. sz. Szondy György cserkészcsapat, létszámban nagyra növekedve már több generáción keresztül, ma is erőteljesen működik tovább São Pauló-ban. 2009 októberében ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját.

Cseh Gábor Anna cst., Newtown, Connecticut, USA ■

-o0o-

SZÜLŐKNEK

A szülő és a gyermek kapcsolata

Az alábbi írás a szerző cserkésztszti disszertációja volt.

A cserkészmozgalom sok évtizedes fennállása alatt bebizonyította, hogy képes a szülő és gyermek viszonyán rendkívüli mértékben segíteni. Kiindulásul ezt tényként kell elfogadnunk. Az alábbiakban vizsgálni óhajtjuk azt a tartalmat, módszereket és eszközöket, amelyeken keresztül a cserkészszülő és a cserkészgyermek viszonya tökéletesedik, vagy megjavul. Hogy a kérdés, melyre felelni akarunk világos legyen, röviden így hangzik:

Hogyan segít a cserkészmozgalom a szülőkön és gyermekeken?

1. **Célt ad a szülőeknek.** Minden cserkészszülő ismeri, legalább nagy vonalakban a cserkészeti célkitűzését. Gyermekeit azért küldi oda, hogy igazibb embert faragjanak belőle. Azért hoz anyagi áldozatot is. A cserkészvezetők emberfaragásának művészi vésővonalain pedig, hozzáértése szerint, szívesen elvégzi a még szükséges csiszolásokat.
2. **Célt ad a gyermekeknek.** A cserkészeti célja: elméleti, gyakorlati ismeretszerzés, jellemnevelés, a kutató, vállalkozó szellem kifejlesztése, a szabad természet szeretete, stb. Ez a cél nem

kizárólagos sajátja a cserkészetnek, az ember természeténél fogva törekszik erre a célra. A cserkészlet csak rendkívüli fokban megkönnyíti ennek a célnak elérését. A bontakozó szellemű ifjúság látja ezt a könnyebbiséget és a sikert, azért lelkesedik a mozgalomért.

3. **Foglalkozást ad a szülőknek.** Sok szülő, még a legelfoglaltabb is, azért nem végez közéleti munkát, mert nincs rá lehetősége, nem találta meg azt a keretet, amelyben tehetsége szerint boldogulhatna, jót tehetne. A cserkész tábor, kirándulások, tábortüzi esték, stb. olyan alkalmak, amelyek hívogatják a szülőket is, és sokszor tapasztalható, hogy egy pl. szállításban segítő apának a kirándulás olyan élménye maradt, mint fiának, aki egy győztes számháborúban vett részt.
4. **Foglalkozást ad a gyermekeknek.** Unatkozni csak a felnőttek tudnak. Az ifjúság „ront vagy javít, de nem henyél”. A cserkészlet óriási sikere annak köszönhető, hogy foglalkoztat. Olyan feladatokat, célokat tűz ki, amelyek magukban is tetszetősek, végrehajtásuk, elérésük bátorságra, hősiességre tüzel és az elért eredmény megnyugvással tölti meg a lelket. Minden jól vezetett őrsi összejövetelen gazdagabbak lesznek a résztvevők. Ezért küldi a szülő a gyermeket és ezért megy az örömmel oda. Nagyobb vállalkozások, pl. kirándulások, versenyek pedig otthon „elmesélve” részesítik a szülőket is az átélt élmény szépségében.
5. **Magyar értékeket ad a szülőknek.** A magyar szülő és a már nem annyira magyar gyermek kapcsolatának vizsgálásánál különösen előtérbe jut a magyarság gondolata. A fél életét Magyarországon leélt szülő számára idegenben a cserkészlet maradhat egyedül a „talpalatnyi telek”, a „cserépkancsó” és „tűzhely”, amelynek birtokában, vagy közelségében megőrzi magyarságát. Másutt nem tudna felmelegedni lelke, azért érthető, ha ragaszkodik hozzá foggal és tíz körömmel. A magyar értékek birtoklásánál és a magyar érzelmektől fűtött boldogságnál azonban még nagyobb és örömdetesebb dolog azokat a magyar értékeket átadni. Ha van cserkész a családban akkor ez sikerül. Ha nincs, akkor nincs kinek átadni. Magyar nyelvet, ismereteket, tudományt minden gyermeknek lehet adni ugyan, de az száraz lesz, unalmas és csak addig tart, amíg a szülő hátat nem fordít. Az erőltetett magyarságnak a hordozója halott. Egyedül a cserkész lelkében hull a magyar mag jó talajra. Ő nem csak tudatában van magyarságának, hanem éli azt. Viselkedésével, szavaival, tetteivel bizonyítja. Mivel csak a cserkész képes áthatni a magyarságra, azért a szülő csak cserkészgyermekével tudja megértetni a hazaszeretetet is. A cserkész meglátja és megérzi a különbséget szülője tanítására a tömeggel, távolsággal, arannyal és energiával mért hazaszeretet és a között, amit szívük kelyhében őriznek az emberek és erénynek hívnak. A szülői boldogság felsőfokát jelenti ezeknek a magyar értékeknek átadása, mert ez életközlés.
6. **Magyar értékeket ad a gyermekeknek.** A cserkész számára lehet-e tanulságosabb és izgalmasabb kaland, mint nekivágni az ezer éve zúgó magyar történelem, irodalom, művészet tengerének? Csak a cserkész tud ott vitorlát bontani. Az *Egri csillagokat* könyvből is el lehet olvasni és megcsodálni, de ha lejátszák és megélik azt egy akadályversenyen, akkor a hősök emlékére a fiatal magyar szívek is dobognak. A cserkész háláját és szeretetét szülei szemben éppen a cserkészlet magyar jellegén keresztül tudja megmutatni. A szülőnek az is jólesik, ha cserkészfia „levág” előtte egy tökéletes cserkész tiszteletet, de ha a régi szülőföld ismert dalaiból énekel el neki egy párat, vagy magyar virágcsokorral köszönti fel nevenapján, teljes lesz a szülő boldogsága.

*Kish Gábor cst., S.J., egykori 27. cscs. csfk., Hamilton, Ontario, Kanada
és a volt 3. sz. Gérecz Attila vcscs. csapatparancsnoka., Yonkers, NY, USA*

-o0o-

'56-os Emlébeszéd

Az alábbi emlébeszédet a New York-i Magyar Főkonzulátuson, 2011. október 22-én Hajdu-Németh Gergely fncs. volt 5.sz. cscs. csfk. (2003-2008) mondta el. Ez alkalommal tüntette ki a Magyar Köztársaság kormánya Lendvai-Lintner Imre szövetségi elnököt, aki a „Magyar Köztársaság Lovagkeresztje Emlékérmét” kapta.

Tisztelt Főkonzul Úr! Tisztelt Közönség!

Az 1956-os szabadságharcot nagy részben könyvekből és mások beszámolóiból ismerem. S bár úgy gondolom, hogy az én életemben nem lesz még egy 1956-os szabadságharcra hasonló esemény, ahol külföldi hatalom fojtja el szabadságunkat, mégis úgy érzem, hogy az 1956-os szabadságharc örökségének része vagyok. Ez főleg azért van, mert annak következményei nagyon is befolyásoltak, illetve meghatározták életem útját és identitástudatomat. Ezt persze könnyű nekem mondani 33 évesen. Fiatalabb korban kevésbé láttam 1956-nak a fontosságát és jelentőségét életemben, de ahogy Széchenyi mondta: "Tisztelni kell a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn". Nagyon igazza volt.

Szerencsém volt, hogy egy olyan közösségben nevelkedtem fel, New Brunswick, New Jersey-ben, ahol az 1956-os szabadságharc üzenete teljes erővel lángolt. Az üzenet pedig ez volt: hogyha megakarjuk őrizni magyarságunkat, azért harcolni kell! Azok, akik 1956-ban Amerikában letelepedtek és csatlakoztak a már létező magyar közösségekhez egy bizonyos megújulást hoztak és - úgy gondolom -, új életet is leheltek azokba. Újra szabadok voltak, lehetett ünnepelni, megemlékezni, énekelni, oktatni, beszélgetni, következmény nélkül. Itt nem volt ÁVO vagy kitelepítés, itt nem volt munkatábor. Ez a szabad környezet megengedte, hogy kivirágozzon a magyarság iránti szeretet és a magyar kultúra terjedjen korlátozás nélkül. Büszkéek lehettek és büszkéek is voltak magyarok lenni. Ezt én is és sok más fiatal is átérzte. Mi is büszkén szavaltuk magyar költőink verseit, büszkén soroltuk fel történelmünk nagyobb eseményeit. Még akkor is, ha vereséget szenvedett a magyar nép. Talán nem pontosan értettük, hogy miért, de nekünk természetessé vált, hogy 1956. október 23-a és 1848. március 15-e fontos esemény volt számunkra. Többet tudtunk róla mint például az amerikai forradalomról vagy az az angolok ellen vívott 1812-es háborúról.

A New Brunswick-i közösség számomra akár Magyarország is lehetett volna. Szombaton magyar iskolába jártam, vasárnap reggel magyar misére, hétfő este pedig magyar cserkészetre. A különböző magyar szervezetek rendszeresen rendeztek ebédet, előadásokat, koncerteket. Volt magyar hentes, cukrász, pékség, cipész, szabó, autószerelő. A barátaim akikkel a legtöbb időt töltöttem mind magyarok voltak és az egészben a fantasztikus az volt, hogy nem tűnt erőltetettnek ez a magyar közösség. Nem azért létezett magyar szervezet mert kellett vagy mert kötelesség volt, hanem azért mert teljesen természetessé vált, hogy mi magyarok vagyunk és közösségben élünk. Együtt ünnepelünk és együtt őrizzük meg magyarságunkat. Bár én és a többi fiatal nem Magyarországon születünk és nem tapasztaltuk meg 1956 eseményeit, mégis része voltunk ennek a közösségnek. S ezáltal, egy bizonyos fokig, mi is részesei lettünk és vagyunk a magyar történelemnek.

Kiskorom óta, nemcsak nagyszüleimtől, hanem szüleimtől és a már létező magyar közösségtől példát vettem úgy magyarságtudatból mint magyarságszolgálatból. Így ez fontos része lett az én életemnek és sok más fiatal életének is. Kötelességnek éreztük ezt megőrizni és továbbadni. Láttam azt, hogy magyar iskola tanáraink, cserkészvezetőink, táncvezetőink mind önkéntesen, szeretettel és kitartó felelősségérzettel végezték munkájukat. Idősebb korunkban mi is folytattuk ezt a munkát mint cserkészvezetők, magyar iskola tanárok, táncvezetők és szervezeti tagok. Ez a magyarság iránti felelősségérzet nekem - s gondolom másoknak is, nem tudatos elhatározás volt fiatalként. Ebben a szellemben nőttem fel, és valamennyire úgy érzem, hogy ezért ez természetessé vált. Talán még egyszerűbben úgy mondanám, hogy másokon keresztül megadatott nekem az a lehetőség, hogy nemcsak megismerkedjek és tanuljak magyarságomról hanem szeressem is és büszke legyek rá. Úgy gondolom, hogy azt a lehetőséget ami nekem megadatott, az másnak is meg kell adassék.

Bár könnyű volt része lenni ennek az erős magyar közösségnek amikor meg csak általános iskolába jártunk, egyre nehezebb és nehezebb volt az egyensúlyt az amerikai és magyar közösség között megtartani amikor gimnáziumba és egyetemre jártam. Ezt szerintem sok fiatal megtapasztalta. Amikor már volt más elkötelezettség - a sport, a zene, a gimnáziumba különböző klubtagságok és már nem jártunk a hétvégi magyar iskolába -, akkor úgy éreztem, hogy magyarságom, és a magyar közösség nem olyan fontos szerepet játszik az életemben. Talán, szégyelltem is, hogy én más nyelven beszéltem, és, hogy a nevem az kiejthetetlen volt. Emlékszem, amikor - mint első éves gimnazista, minden tanárnak

megmondtam, hogy Gregnek szólítson, mivel tudtam, hogy kinevetnek a többiek amikor a tanár Gergelynek szólít. Sokkal könnyebb volt angolul beszélni, angolul olvasni és az amerikai baráti közösséghez kapcsolódni. Bár még jártam cserkészetre és megjelentem a különböző rendezvényeken, úgy emlékszem, hogy felületesen történt mindez. A szüleimnek köszönhetem, hogy nem voltak hajlandók megengedni azt, hogy 15 vagy 16 éves koromban én határozzam el, hogy fontos-e a magyarságom és hajlandó vagyok-e érte küzdeni. Biztosan mondhatom, hogy szüleimnek a magyarság épp olyan fontos volt a nevelésünkben mint bármi más. Kevés olyan nap volt amikor édesapám vagy édesanyám nem szólt rám, hogy beszéljek magyarul. Sőt, labdarúgó mérkőzés közben édesapám magyarul kiabált rám, hogy ne lustálkodjak a pályán. El tudják képzelni önök, hogy ez milyen öröm volt számomra? Függetlenül attól, hogy talán nem vettem ki részemet abban a korban a magyar közösségben végzett munkából mégis nagyon sokszor előfordult olyan eset, ahol rádöbbenem, hogy milyen szerencsés vagyok, hogy egy ilyen közösségben nőhettem fel és szüleim mindent megtettek azért, hogy magyarul beszéljek és érezzem azt, hogy magyar vagyok. Például, amikor egy magyar labdarúgó edzőnk volt a gimnáziumban és nekem kellett tolmácsolni, vagy amikor a történelem órán nem engedtem, hogy a tanár beszéljen Trianonról anélkül, hogy meg ne jegyeztem volna, hogy mi is történt Magyarországgal.

Gondolom, hogy nekem és a fiatalabb generációnak nehezebb lesz fenntartani és megőrizni magyarságunkat mint elődeinknek. Életünk útja nagyon más mint szüleinké vagy nagyszüleinké volt. Mi nem Magyarországon születünk. Így kapcsolatunk Magyarországgal és magyarságunkkal más. Nem is lehet nagyon elvárni, hogy hasonló legyen, hiszen a tapasztalataink annyira különbözőek mint az előttük való generációknak, annak, amelyik 56-ban kivándorolt Amerikába - és mindenét, egész életét otthagyta Magyarországon, hogy itt új életet kezdjen, - más kapcsolata van magyarságával és Magyarországgal mint például annak, aki Amerikában született és Magyarországra megy nyaralni, tanulni vagy dolgozni. Óriási különbség van aközött, hogy az ember megtapasztal valamit vagy csak könyvben olvas róla. Hiába meséli édesapám, hogy milyen volt a határon átszökni, én nem tudom elképzelni azt az érzést, azt a félelmet. Persze ez nem azt jelenti, hogy nekem és sok más fiatalnak nem lehet személyes kapcsolata Magyarországgal és a magyarsággal. Sokat hallottam nagyszüleimtől, édesapámtól és rokonoktól a családjuk történetéről. A Magyarországon levő rokonainkkal is sokat beszéltem, nagypapámról, Hajdu-Németh Lajosról, aki kisközpárti nemzetgyűlési képviselő volt és aki a kommunista diktatúra bekövetkeztével 1947-ben elhagyta az országot és ezért magyar állampolgárságától is megfosztották. Én éreztem azt, hogy a családjuk története, az én történetem is és, hogy ehhez az örökséghez tartozom. Így kialakult bennem, meg sok más fiatalban is gondolom hasonló módon, egy identitás érzet, amely által tudtuk, hogy mi is a magyarság történetéhez és a jövőjéhez tartozunk akár itt Amerikában akár Magyarországon élünk.

Az ember elér egy pontot az életében ahol saját magának kell elhatároznia, hogy számára mi a fontos. A szülő, bár élete végéig segíthet gyermekén, egy idő után már nem tudja nevelni. Én is elértem ezt a pontot és amikor visszagondoltam saját életemre, tudtam, hogy szeretném, ha az én kisleányom és kisfiam is egy olyan magyar közösségben nevelkedjék mint én. Szeretném, hogy ők is beszéljenek, olvassanak, írjanak magyarul. Ismerkedjenek meg a Magyarországon élő rokonokkal és tudjanak magyarul beszélgetni velük. Szeretném, hogy ők is ismerjék meg történelmünket, irodalmunkat, népdalainkat, néptáncainkat és büszkén énekeljék a magyar himnuszot. Érezzék ők is, hogy a magyar néphez tartoznak. Nekem és persze feleségemnek is el kell határozni, hogy vállaljuk-e ezt a felelősséget. "A haza örök," írta Kossuth, "s nemcsak az iránt tartozunk kötelességgel, amely van, hanem az iránt is, amely lehet, s lesz." Ez nem csak a hazára vonatkozik, hanem magyarságunkra is. Ha ezt vállaljuk, akkor teljes erőnkkel kell érte harcolni. Nem lehet sikeresen és eredményesen elérni egy kitűzött célt, ha csak hobbiként csináljuk. Hinni kell, hogy magyarságunk fontos és hajlandónak kell lenni ezért küzdeni és kitartani.

Manapság nekünk nem kell szembe állni tankokkal, nem ébreszt minket a lánckerék zörgése ahogy tapossa a macskaköves utat, de azért az 1956-os szabadságharc szelleme és üzenete még mindig jelen van és rezonál. Az ami tényleg fontos az életünkben, azért kitartóan és teljes erővel harcolni kell. Vörösmartyt idézve: „küzdeni kell erőnk szerint a legnemesebbekért”. Magyarságunk ezek közé tartozik. ■

Lábjegyzet 2011. október 23-ára.

Hogyan is kéne megemlékezni?

Az alábbi írás Pigniczky Réka st. tollából származik. Réka életpályája: Amerikában született 56-os szülők gyerekeként. A cserkészetet a pennsylvaniai Magyar Tanyán ill. a philadelphiai 48. sz. Leővey Klára leánycserkészcsapatban kezdte (1), majd San Francisco-ban folytatta. Felnőtt korában áttelepült Magyarországra, férjhez ment és férjével együtt három gyermeket nevel. Időnként átrepül az USA-ba meglátogatni családját. Az AP budapesti tudósítója ill. dokumentumfilm rendező.

Az írásban tartalmazott szöveget eredetiben hagytuk meg, hogy az olvasó ízele a mostani magyar nyelv „menő” kifejezéseit, amelyeket sokan itt külföldön nem ismerünk.

Mivel a cikket a 109. szám záró dátuma után kaptuk meg, a forradalom és szabadságharc 55. évfordulója helyett az 56. évi megemlékezésre közöljük.

Már két hete töröm a fejem azon, hogy a gyerekeinknek, akik 4½, 8 illetve 10 évesek, milyen 'programot nyújtunk' most vasárnap, október 23-án. Férjem legszívesebben elmenne biciklizni a kopaszi gátra, de ő 40 éves és itt született és örül annak, ha egyedül lehet a családdal egy szép őszi napon. Nekem viszont a szüleim 1956-ban menekültek külföldre, én már kint születtem, ők pedig sosem jöttek vissza. Édesapámnak, nyugodjék békében, gyertyát szoktunk gyújtani a Royal Szálló előtt, ahol, mint halála után felkutattam, katonaként harcolt az ún. 'Farkas Csoporttal,' amelyből négy közeli bajtársát ki is végezték a forradalom leverése után. De egy pár éve már erősen zavarban vagyok, hogy mit is kell itt tenni, mármint Magyarországon, mit is kéne a gyerekeknek megmutatni, hova kéne őket elvinni megemlékezés végett. Nálunk az USA-ban, ahol már 1957 óta megemlékeznek '56-ról, minden évben kötelező volt nekünk, gyerekeknek, részt venni egy nagyon komoly, nagyon szomorú, verssel és beszéddel teli, nekünk holt unalmas de az öregeknek könnyet fakasztó több órás tortúrán. Sok mindent nem értettünk, de ha nevettünk vagy csipkedtük egymást, a pissenést Magyarorszáig lehetett hallani. Később, amikor már nagyobbak voltunk, akkor már szerepelni is kellett, nekem szavalni, nővéremnek énekelni, vagy két órán keresztül feszes vigyázzban állva zászlót tartani a megemlékezés alatt – és ez nem volt fakultatív program nálunk, és nem volt illő nem komolyan venni. Egy nagyon jó, de hajmeresztő élményem volt 1956-os témában, amikor egy kaliforniai cserkész táborban az esti riadó 56-os témájú volt, és az őrünknek az volt a feladata, hogy az estében, sötétben, dideregve harcoljunk a "ruszkik" ellen, majd amikor kiderült, hogy ők erősebbek, meneküljünk Nyugatra. Igazi pirotechnikai eszközöket vetett be az egyik táborvezető, még volt dzsipp is, amiből tankot készítettek – nekünk ez bőven elég volt, hogy utána egy hétig ne aludjunk. Mégis valamit átérezünk abból, amit menekülő szüleink érezhettek 1956 telén – akkor is, ha így utólag enyhe szadizásnak (2) tűnt maga a riadó. Viszont gyermekkorom 1956-os megemlékezések dömpingje (3) ellenére igazán akkor jött le nekem az egésznek a lényege amikor Budapestre költöztem 2002-ben.

Akkor láttam, hogy itt mekkora zűrzavar van az egész téma körül, hogy milyen lelki kavargás van az emberekben, és - legfőképpen - hogy mekkora politikai eszköz lett a forradalom mind a baloldalnak, mind a jobboldalnak. Nálunk kötelező és unalmas olvasmány volt 1956, de legalább mindenki ugyanazt az oldalt olvasta. Itt az új demokráciában sok téma került a vitaasztalra, ami helyes, de köztük 1956 lényege is, ami lehet, hogy nem annyira helyes. Hogy kié is 1956 hagyatéka? A kérdést nem értem. Számomra megdöbbenő volt itt az 'Óhazában', hogy nem egyszerre ünnepelnek az emberek, nem egyszerre érzik azt, hogy október 23-án olyasmi történt, amitől mindenki, aki nem az elnyomó hatalom mellé állt, büszke lehet. Nem hogy nem ünnepelnek együtt, hanem tüntetnek – egymás ellen, október 23-án! Ez milyen üzenet a gyerekeinknek 56-ról?

(Sosem felejttem el, hogy 2006-ban, az 50. évfordulón a rendőrök elleni bunyó volt a vezető hírtéma itt is meg külföldön is (tudom, mert akkor erről kellett tudósítanom az AP-nek, nem pedig magáról az 50. évfordulóról.) Előtte való este Györfly Miklós megkérdezte tőlem a *Szólás Szabadsága* című műsorban, hogy mit gondolna a mostani eseményekről édesapám, kinek adna igazat? Én erre azt válaszoltam, hogy édesapám ki lenne ábrándulva, hogy ilyen kérdést feltesz bárki is, és biztos, hogy most

is forog a sírjában ha 56-ra gondol.) Az utóbbi évekhez hasonlóan most is végigvettem a 23-i program lehetőségeit, és megint egy nagyot hezitáltam (4). A legnagyobb rendezvény egy kormányellenes tüntetés lesz. A Fidesz (5) (így végülis a kormány) nagygyűlését, ami keresztül vágta volna a nagy tüntetést, mint egyfajta ellentüntetést, utolsó percben lemondták, Brüsszelre hivatkozva. Ezen kívül mindig van a Parlament előtti giccses nosztalgia játék, felidézve az 50-es éveket, ahol néha van egy tank amire fel lehet ülni (habár két éve arról is leparancsolták a fiamat) vagy egy pár statisztá (6) forradalmi ruhában.

Egyik esemény sem adja át a lényegét 56-ról. De lehet, hogy nem is arról akarnak szólni. Rendjén van egy kormány elleni tüntetés, és rendjén van az, hogy egy párt meg szeretne emlékezni arról, hogy 2006-ban tisztázatlan körülmények között, azonosítójel nélkül felszerelt rendőrök jobbra-balra odacsaptak a megemlékezésre összegyűlt emberek közé. De ez miképpen szól nekünk 1956-ról? Mit érzünk át az akkori eseményekből? Mindkét akció a széthúzásról szól ezen a napon, amikor az összetartást ünnepeljük.

Szerencsére, ebben az évben megmentett engem a gyerekeim iskolája, a II. kerületi Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola és Gimnázium, amely csütörtök reggel tartotta meg az 1956-os ünnepségét, különös kormánypárti jelenlét vagy ellentüntetők nélkül, az iskola szerény tornatermében. Ezen a 45 perces előadáson, amelyet a gimnazista diákok saját maguk írtak, rendeztek és adtak elő, többet kaptam mint bármelyik 56-os megemlékezésen eddig – akár itthon, akár külföldön. És, történetesen, nem is az én gyerekeim szerepeltek. Ők is csak a közönségben ültek, figyeltem őket is, egyszer sem mozdultak, nem beszéltek, mint a többi 500 gyerek, felülve, izgulva, beleélve figyelték, hogy mi történik az előadásban.

Ennél katartikusabb 1956-os élményt nem tudna nyújtani nekik senki, és sajnálom, hogy nem látta az ország többi része, illetve külföldi magyar barátaim. Legfőképpen azért, mert gyerekek csinálták, saját maguk. A színdarab a lényegről szólt, az 56-os eseményekről, arról, hogy a magyarok miért és hogyan lázadtak fel a demokrácia érdekében egy elnyomó hatalom ellen. Az összefogás 10 nap szabadságot hozott az országnak, valamint reményt és örömet. Utána jött a forradalom leverése, több ezer ember halála, több száz ember kivégzése, és majdnem negyed millió ember menekülése, majd utána egy újabb (noha később enyhébb) diktatúra az országnak. Ezt a történetet egy marék tizenéves úgy állította össze, hogy érthető és nézhető volt, komolyan vehető volt, nem volt se giccses, se teli pátosszal – úgymondva fogyasztható gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. A darabot Szepesi Anna írta, rendezte, aki a gimnáziumban most járja a 12-ik osztályt, és, mint a gyerekek nagy része, a Magyar Rádió Gyermekkórusának egyik tagja. A darab kerettörténete az, hogy három idősebb ember, akik átéltek Budapesten 1956 eseményeit, leülnek kávézni, és közben fotóalbumot néznek, mesélnek a képekről. Az eseményeket a diákok előadják, hol énekkel, hol tánccal, hol szöveggel – amit úgy tanultak be, hogy elmentek Budapesten olyan helyekre, mint Bem Apó szobra, meg a régi Felvonulási tér, hogy ott gyakorolják be a jeleneteket. Mivel ez egy kórus iskola, a zene nagy szerepet kapott, és már az első dal Bródy János "Ha én rózsá volnék" című rendszerváltó dala volt, ami önmagában már retrónak számít, de ezek a gyerekek, akik már mind 1993 után születtek, mind fűjták. Az október 23-i tüntetés alatt pedig felhangzott Geszti Péter "Magyarország" című dala, ami enyhén szólva kilógott a sorból ebben a kodálykórusos, II. kerületi, 56-os komoly közegben, de Trefán Szonja olyan átéléssel énekelte (aki szerény véleményem szerint bárkit kilőne az X-Faktorból (7)), hogy rájöttem, ezeknek a gyerekeknek már ez a dal jelent valamit, nem pedig Mozart Requiemje vagy az Egmont Nyitány. A legmeghatóbb pillanat a november 4-i nap bemutatása volt, amikor vagy 20 katonaruhába öltözött lány, köztük az egyik egy igazi szovjet katonai ruhában oroszul mondta, hogy *Támadás, mindenki utánam!* Zenére masírozva, egészen egyszerre láb és kéz mozdulatok kijöttek a tér közepére, ahol körbetáncolta őket 8 lány, kezükben amúgy máshol cikinek (8) tűnhető piros-fehér-zöld szalagos pálcákkal (ritmikus sport gimnasztikából kölcsönözve), és lassan de biztosan körülvette őket a katonák ritmikus lépegető sora, körbezárva őket, lépésben 'rugdosva' a nyolc lányt akkor is amikor már a földre voltak kuporodva a katonák között. Egyszer csak megállt a zene, és a katonák kivonultak, a lányok meg csak feküdtek a torna terem közepén. Senki sem mozdult, nem csörrent mobiltelefon, a tanárok egytől egyig bögték. Bevallom: én is. Utána jött a sötétség, meg a bevonuló diákok gyertyával. Két diákfiú – Horváth Szilveszter és Hajas Bence – Jobbágy Károly verséhez szerzett zenéjét énekeltek, amelynek szövege így szólt:

„Mondják, a himnuszt énekelték
Úgy indultak a puskatúznak
S a könnygáz meg a tűzzel telt ég
Sem riasztotta vissza őket.

Csorgott a könnyük,
Talán sírtak.
Csorgott a vérük,
Belehaltak.

Diákok voltak s ők csinálták
A dicsőséges forradalmat!”

A közös ének után a diákok kivonultak a teremből és a három "öreg" becsukta a fotóalbumot, egymásra nézett, utána pedig az 500 gyerekre, és ezt mondták: "Mi már megtettük a dolgunkat, most már Ti jöttök." Október 23-a után bármi jöhet, ami a mostani, 1956-által megküzdött demokráciához tartozik. Bízunk a gyerekeinkre (is), mert minden külső hatás ellenére, úgy tűnik nagyon értenek hozzá. ■

- (1) A csapat 1994-ig működött
- (2) szadizmusnak, kegyetlenkedésnek
- (3) áradata
- (4) haboztam, tétovaltam
- (5) Fiatal Demokraták Szövetsége (politikai párt)
- (6) tömegjelenetben néma szerepet játszó személy
- (7) magyarországi zenei kutató műsor
- (8) kínosnak

-o0o-

KITÜNTETETTEK

A Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény 11.§-ban foglalt rendelkezéseknek megfelelően az Alap felett rendelkező **Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetséget** valamint a **Külföldi Magyar Cserkészszövetséget** is nemzeti jelentőségűnek értékeli.

Répás Zsuzsanna nemzetpolitikai helyettes államtitkár az MTI kérdésére elmondta: a Magyar Állandó Értekezletet (Máért) kérték fel, hogy határozza meg azt a kritériumrendszert, amely alapján ebbe a körbe be lehet kerülni. Ezzel egyidejűleg az alapszervezetektől pedig azt kérték, javasoljanak intézményeket. Az elvárt kritériumok között említette, hogy egy adott intézmény mennyire szolgálja a közösség megmaradását, a magyar nyelv terjesztését, az autonómiát, a helyi közösségek gyarapodását. Feltétel még, hogy mennyire stabil és kiszámítható a működése, vagy tud-e pluszforrásokat bevonni. Az érintett intézmények normatív alapon kapnak támogatást egy-egy költségvetési évben, és nem a nyílt pályázati rendszereken kell eseti jellegű forrásokat kérniük. Olyan intézményekről van szó, amelyek régóta működnek, és remélhetőleg még sokáig működni fognak. Az intézmények listáját évente áttekintik, kerülhetnek fel rá újak, és le is kerülhetnek a listáról. A támogatásokat már az idei évben eszerint folyósítják. A pontos összeg a szükségletektől és az intézménytípustól függően eltérő, a döntést a Bethlen Gábor Alap Bizottsága hozza meg. Bethlen Gábor Alap: *Bizottsági határozatok*. Budapest, 2011.10.06. Szerkesztői megjegyzés: az elismerést a diaszpórában csak három szervezet kapta meg. ■

Állami kitüntetésben ("Miniszeri Elismerő Oklevél" elismerésben) részesült a Magyar Cserkészszövetség s ezzel együtt annak minden munkatársa és vezetője az ifjúságnevelésben végzett munkájáért. A Gyermeki Jogok Világnapja (2011. november 20.) alkalmából rendezett eseményen Dr. Réthelyi Miklós, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium minisztere, illetve Soltész Miklós, a NEFMI Szociális, Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkárságának vezetője adta át a megtisztelő kitüntetést. Nt. Buday Barnabás, a Magyar Cserkészszövetség elnöke elmondta, különösen értékes és jelentős ez az elismerés, mert az elmúlt fél évtizedben a Cserkészszövetség állami elismerésben nem részesült, s azt megelőzően is csak igen ritkán. "Az esemény egyszerre volt felemelő, ünnepélyes és nagyon szívélyes légkörű!" – folytatta a MCSSZ elnöke, aki bal kézzel – cserkészkezfogással – is köszöntötte a kitüntetést

átvételekor a miniszter urat, aki gyermekkorában maga is cserkész volt. A díjjal a minisztérium azokat a civileket vagy szervezeteket kívánta jutalmazni, akik a magyar ifjúságnevelésben kiemelkedően fontos és hasznos munkát végeznek. *HetiVálasz.hu* ■

A Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség (KáMCSSZ) Jótékonyági Alapítványt hozott létre Bodnár Gábor nevét viselve, az ő emlékére. Célja a kárpátaljai magyar cserkészmozgalom támogatása, amely 2011. decemberében ünnepelte megalakulásának 20. évfordulóját. Ebből az alkalomból emlékdíjat alapított "A kárpátaljai magyar cserkészmozgalomért" címmel. Az első díjat azon személyek és szervezetek számára adták át, akik meghatározó támogatóik voltak. A KáMCSSZ két jeles személyisége, **Bodnár Gábor** és **dr. Némethy Gyurkabá** a díjat posztumusz kapták, amelyeket Szórád Gábor szöv. főtitkár vett át továbbításra. Gábor bá nevében Ágnes lánya, Gyurkabá nevében felesége, dr. Némethy Kesseri Judit mondott köszönetet.

Popovics Pál elnök kifejtette, hogy két évtizede a vidék hét településén hét felnőtt vezető kezdte el ennek a nagy múltú ifjúságnevelő mozgalomnak az újjászervezését, miután 1944-ben a szovjet hatóságok betiltották a cserkészmozgalomot. Az újrakezdés után Kárpátalja 20 településén mintegy kétezer fiatal kapcsolódott be a cserkészmozgalomba 35 tiszttel és 130 örsvezető irányítása mellett. Megjegyezte, hogy a szervezet mostanra a térség egyik meghatározó ifjúságnevelő és magyarságmegőrző tényezőjévé vált.

2012 elejétől a szövetség a cserkészmozgalom ismertető és népszerűsítő kampányba kezd Kárpátalja magyar lakta településein. Minden magyar iskolában, egyházi és más magyar közösségben bemutatja a mozgalmat, rámutat annak fontosságára a magyar fiatalok nevelésében, vezetőjelölteket toboroz és képez ki, hogy minél több helyen alakulhassanak cserkészcsapatok.

Popovics Pál cst. elnök, KáMCSSZ ■

-o0o-

† HAZAMENTEK †

Károly László cst.

(Somogy megye, 1921. május 21 – Clifton, New Jersey, USA, 2012. január 1)

A Ludovika Katonai Akadémián 1944. augusztus 20-án avatták hadnaggyá. Erdélyben szolgált mint hegyivadász. A háború után Ausztriába került, a német, a francia és az angol zónában élt. Több ezres menekülttáborok ellátásáról gondoskodott. Az angolok megbízásából vállalta, hogy egy menekült vonat parancsnokaként angol egyenruhában, Magyarországra kísérje a katonai vonatot. Veszélyes vállalkozás volt az akkor.

1949-ben érkezett Amerika földjére, ahol állás várta. Műszaki rajzolóként kereste kenyerét. Később került Passaicra, ahol élete legnagyobb részét töltötte. Ágnessel kötött házasságukat két leány gyermekkel áldotta meg az Isten.

Ha az amerikai magyar katolikus hitéletben egy-egy reménysugarat megszemélyesítő példakép után kutatunk, Károly László biztos az egyik. 62 éven át szolgált a Szent István r.k. magyar templomot és egyházközséget, amely rendezvényeinek forgatagában mindig ott találtuk kedves mosolyával, megkérdőjelezhetetlen szakértelmével és töretlen munkavállalásával. Több alkalommal töltötte be a Bizalmi (Trustee) tisztséget.

Amikor a helyi cserkészvezetők ill. a Szövetség 1968-ban házat vettek, az egykori klubház komoly átalakításra szorult, Keresztes Béla vezetésével a cserkészszülők mellett a közösség olyan ismert tagjai, mint Károly László, dr. Lippóczy Miklós és Szaday Tibor is aktívan részt vettek a munkában. A Központnak csendes munkatársa volt. Hivatalból a Számvizsgáló Bizottságban (1967-1975) és az Igazoló Bizottságban (1959-1969, 1973-1975) vette ki részét a munkából. Nyugdíjas korában reggelenként megjelent a Szövetség központjában Bodnár Gábor Lanza Avenue-i házában, s csodálatos műszaki betűivel regisztrálta a négy világrész cserkészeinek írásait, befizetéseket, intézte a ki és bejövő postát, és amit kellett. Halálával egy egyszerű magyar távozott el közülünk. Isten nyugosztalja.

dr. Kerekes Judit cst., Monroe Township, New Jersey, USA ■

vitész Végvári László P. Vazul O.F.M., cscst.

hadapród, hadifogoly, ének- és hittanár, karmester, szabadságharcos, népdalszakértő, költő
(Székesfehérvár, 1929. szeptember 2 – Esztergom, 2011. szeptember 13)

„Remegő bensővel, de nagy bizonyossággal” lépett ki ’56-ban a kolostor kapuján. Megjárta Amerikát, mert menekülnie kellett – úgy volt ott otthon, hogy itthon volt: a vallásos és nemzeti ünnepek jeles napjaival, a tábortüzek népdalaival, a zsoldárokkal és dicséretekkel. Az igazi szabadságát újra itthon találta meg. Így ír róla a hazai krónika.

Életútjáról a lap más részén számoltunk be. Itt kiegészítjük a külföldön megélt és rohamosan felfelé ívelő cserkészpályafutásával. Ez mindjárt Amerikába érkezése után, 1957 körül kezdődött, amikor megismerkedett Bodnár Gáborral akinek révén teljes lélekkel bekapcsolódott a cserkészmunkába. Ezután 1975-ig állandó munkatársa volt a Szövetségnek. Utána, amikor ideje engedte a magyar népi kultúra ápolása és a fiataloknak való átadása foglalkoztatta, amit énektanári háttérével és népdalszakértőként a cserkészethen könnyen és szakszerűen meg tudott valósítani.

1959-ben próbaidős vezető, 1963-ban cserkésztsiszt. 1962-ben a new brunswick-i 41. sz. Lórántffy Zsuzsanna leánycsapat parancsnoka lett, amely tisztséget 1973-ig töltötte be. Ezalatt az idő alatt (1961-1973) a helyi Szent László Egyházközségnek káplánja is volt.

Egyszerre több központi beosztást vállalt, ami végtelen energiáját és elkötelezettségét jelzi: Kiképzési és Nevelési Bizottsági tag (1963-1965), New Brunswick-i Teleki Pál Cserkészház bizottsági tag (1965-1974), Intéző Bizottsági tag (1965-1975), Regőscserkész szakvezető (1966-1974), Végrehajtó Bizottsági tag (1967-1969), Sajtó- és Rádióbizottsági tag (1971-1973), Iskola Bizottsági elnök (1972-1973), majd Iskolaügyi vezetőtsiszt (1973-1974); a 1985-ös központi jubileumi táboron sajtófőnök.

Az 1965-ben tartott I. sz. észak-amerikai regőstáboron a népdalok tanítása talán a legemlékezetesebb. Erre az alkalomra az általa szerkesztett *Túl a vízen* c. népdalfüzet ma is szép emléke a résztvevőknek. Ennek a tábornak eredményeként kapott újabb lendületet az észak-amerikai kontinensen a regölés, főleg a néptáncitanítás, ami a mai napig is fennáll.

Miután 1974-ben elkerült New Brunswick-ból, nagyrészt papi hivatásának élt. Egyéniségét a lelkesedés, a tiszta szív, a segítőkészség és a magyarságban való rendületlen hit és elkötelezettség jellemezte.

1988-ban New York-ba került, ahol lelkesze volt a New York-i Szent István magyar egyházközségnek. Majd 1989-től a helyi Szent Kereszt görög katolikus egyházközség plébánosa is volt. 1991 és 1993 között a New York-i két cserkészcsapat regőszvezetője volt. A 2000-es években közreműködött a *Messzi tábortüzek* c. népdal CD sorozatának összeállításában is.

Cserkész kitüntetései közt a *Jó munkáért! Teleki-emlékérem* (1970) volt a büszkesége. Isten nyugosztalja.

* * *

A New Brunswick-ban, 2011. november 11-én bemutatott emlékmiséjén cserkész részről Varga I. Gyula cst. és Fischer Viktor cscst. búcsúztatták. Gyula méltatása a 6. oldalon található.

Fischer Viktor cscst. ■

Avvakumovits Ottó cscst.

(Budapest, 1935. október 28 – Saratoga, California, 2011. december 25)

1948-ban avatták cserkészzé a budapesti 25-ös cserkészcsapatban, még éppen a cserkészethet betöltése előtt. Két évig illegálisan működtek. Az 1956-os szabadságharc után az USA-ba jött, a Berkeley University of California egyetemen fejezte be tanulmányait, tervezőmérnök volt. 1970-ben kapcsolódott be a külföldi magyar cserkészethet munkájába.

Családján és mérnöki hivatásán kívül a cserkészmozgalom mellett kötelezte el magát. A San Francisco-öböl környéki magyar cserkészcsapatok vezetője és parancsnoka volt: a 77. sz. béri Balogh Ádám cscs. parancsnokságát kétszer vállalta el, 1974-1977-ig és 1980-1991-ig. Ugyanakkor parancsnoka volt a 43. sz. Losárdy Zsuzsanna lcscs.-nak is 1980 és 1985 között. Ekként a fiatalabb generációnak a

cserkész eszményt és a magyar örökség iránti hűséget képviselte. Sok fiatal számára mutatott példát becsületből és tisztességből. Előadó volt a tisztitáborban, a magyarságismereti táborban. A magyar iskolában mindenféle szinten tanított. 1993-2007-ig Intéző Bizottsági tag, 2000-2005-ig pedig a *Vezetők Lapja* főszerkesztője volt, majd haláláig egyik lektora.

Egy volt cserkésze így emlékezik „Ottóbára”: „Én kiváltképp hálás vagyok azért a sok fantasztikus élményért, amit Tőle kaptam. A Jóisten tudja, hogy mennyit adott másoknak, mennyi emlék, mennyi kirándulás, portya, tábor, barátság kötődik hozzá, s hány „gyerek” és család köszönheti Neki a magyarságát, a hovatartozását.”

Cserkészmunkájáért a Szövetség a köv. kitüntetésekkel jutalmazta: *Rákóczi-érem* (1975), *Jubileumi emlékérem* (1980), *Sik Sándor-érem* (1990), *Nagy Lajos-érem* (2005) és *vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc-érem* (2010) és a legmagasabb kitüntetéssel, a *Jó munkáért! Teleki-emlékéremmel* (1985).

Gyászolja szeretett felesége, Erzsébet; gyermekei: Ottó és felesége Tracy, Katica és férje Zsolt, Tomi és felesége Michele; unokái: Kevin, Kyle, Péter, Karly, János és Kamryn, valamint György testvére Budapesten, továbbá számos családtagja, barátja és cserkésztestvére.

Lendvai-Lintner Imre cscst. ■

Lapzártakor hírt kaptunk **Skinta István** O.S.B.M. cst. (1928-2012) elhunytáról, a New York-i 7. sz. Erős Gusztáv cscs. egykori parancsnokáról (1977-1978). Görög kat. lelkészként New Jersey több városában és New York-ban mély hitével és jó humorával szolgálta a magyar lelkigondozást. ■

-o0o-

A Vezetők Lapja terjesztői

Központi elosztó: Bodnár Ágnes cscst.

Amerikai Egyesült Államok

Boston: dr. Fogarasi Miklós cst.

Buffalo: dr. Forgáchné Katalin cscst.

Chicago: Stétz Andrea st.

Cleveland: Mészárosné Vareska Andrea cscst.

Garfield: Marshall Tamás cscst.

Los Angeles: Tóth Attila cscst.

New York: Pándi Árpád cst.

New Brunswick: dr. ifj. Horváth István cst.

San Francisco: Némethyné Csepeli Diana cst.

Washington: Kőllősné Paulovits Judit fncs.

Magyar Tanya/Pennsylvania: dr. Lengyel Emília st.

Ausztrália

Kovássy Marianne cscst.

Dél-Amerika

Argentína: Lomniczy Mátyás cscst.

Brazília: dr. Hársi Sarolta cscst.

Venezuela: Udvarosné Szabadics Zuzsa cst.

Európa

Ausztria: Szemerédi Tibor cscst.

Németország: Jablonkay Péter cscst.

Svájc: Pilinszky Katalin cscst.

Európa többi országai: Jablonkay Péter cscst.

Kanada

Calgary: Pintér János cscst.

Hamilton: Jankuráné Hajdu-Németh Ágnes cscst.

Montreal: Szépné Kiss Bernadett cst.

Ottawa: Ács Szandra cstj.

Toronto: Magyaródy Tamás cscst.

Kanada többi városai: Pintér János cscst.

Magyarország: Fischer Viktor cscst.

A Magyar Cserkészszövetségek Fórumának őszi ülése (2011)

A Magyar Cserkészszövetségek Fóruma (MCSSZF) 2011. október 1-én, a felvidéki Füleken tartotta idei második kihelyezett ülését. Részt vettek az anyaországi (MCSSZ), erdélyi (RMCSSZ), felvidéki (SZMCSSZ), kárpátaljai (KÁMCSSZ) és a vajdasági (VMCSSZ) magyar cserkészszövetségek elnökei és főbb tisztségviselői. A házigazda szerepét a SZMCS vezetősége kitűnően töltötte be.

Az ülésen a magyar kormányt Mihalovics Péter, KIM (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium) kabinetfőnök és egyben az Új Nemzedék Jövőjéért felelős miniszteri biztos és dr. Lacsnyai Márton, KIM jogtanácsos képviselték. A nap nagy része az Összmagyar Cserkészstratégia (ÖMCSST) megvitatásával telt el. A magyar kormány kérésére elkészült stratégia a magyar cserkészlet létszámának emelésével kapcsolatos célokat foglalja össze. A kormány képviselői kifejtették, hogy támogatnák ha a magyar cserkészlet egy dinamikusan fejlődő szervezet lenne, amely a magyar fiatalok tekintélyes részét meg tudná szolgálni. Ehhez esetleges támogatást (főleg ingatlanok formájában) is tudna adni. Ezenfelül a cserkészlet a mozgalmat érintő szaktereken (például táborozási jogszabályok, közhasznú tevékenység, utazási és más kedvezmények) a kormány részére tanácsadó szerepet is vállalhatna. A fentiek meghallgatása után, a jelenlevő cserkészszövetségek egyetértettek, hogy az ÖMCSST-t véglegesítik és a kormány elé terjesztik, ami meg is történt 2011. október 14-én. A stratégia összefoglalná az összmagyar cserkészlet (anyaország, határon túl és Nyugat) vízióját, társadalmi kapcsolat rendszerét, az esetleges kormánnyal való együttműködési elképzeléseket és célokat (siker-kritériumokkal és erőforrásokkal ellátva).

A MCSSZ, a 2013-ra tervezett Nemzeti Nagytábor előzetes terveit ismertetve, kérte, hogy minden magyar cserkészszövetség tegye magáévá és vállaljon már a tervezésben is szerepet. A 2012-es emlékévként (100 éve alakult a Magyar Cserkészszövetség) fontosabb tervei közé tartozik négy Magyar Posta bélyeg kiadása, Nemzeti Bank emlékpénz kiadása, cserkész-történelmi könyv szerkesztése, cserkész múlt kiállítás elkészítése, valamint 2012. december 28-án emlékünneppel megtartása a Parlament Felsőházi termében.

Buday Barnabás MCSSZ Fórum elnök bemutatta az elnöki munkatervét. A munkatervre kérte, hogy minden Fórum tagszövetség november 1-ig adjon visszajelzést. Ezenfelül az összegyűlteket elhatározták, hogy a már létező cserkész-tisztviselői vezetőképzés tartalmát átfésülik és beindítják az újabb cserkész-tisztviselői vezetőképzés megszervezését. A résztvevők megvitatották a Fórum hozzáállását a következő témákban: a közös *Cserkész* c. újság tovább fejlesztése, részvétel a következő lengyel-magyar (2012 első fele) Vilniusban tartandó gyűlésen, az idei Bécsben történő Betlehemi Láng aktív támogatása, az esetleges 2014-es Pax-Ting (75 éves a leánycserkész dzsembori) megemlékezés előzetes elgondolásai, a Budapesten tervezett Teleki Pál-szobor erkölcsi támogatása, részvétel a 2012-es Máltai Lovagok Magyarországon tartandó mozgássérült tábor szolgálati törzsében és a Csíksomlyói Búcsún cserkészegyenruhában való részvétel.

Vasárnap reggel a helyi római katolikus templomban Varga Zoltán atya, a VMCSSZ elnöke ünnepi miséjén való részvétele után, a résztvevők a Füleki vár rejtelseivel ismerkedtek meg, és megcsodálhatták a vár ormáról a gyönyörű felvidéki tájat.

A résztvevők újból megerősítették a magyar cserkészlet vallás-erkölcsi és nemzeti érzelmű, összmagyar elkötelezettségét.

KMCSSZ Sajtószolgálat ■

A szellemi élményt a magyar kultúra adja meg, azért, mert tartós kincseket nyújt. Azért, mert nem csak egyszeri élmény, hanem állandó forrás, amely új és új élményekhez segít hozzá, mindig lehet belőle töltekezni. (dr. Némethy György, 1979)

Vigyázzatok a kintélő magyarságra, mert ma ugyanaz a szerepe, mint volt valamikor a fejedelmi Erdélyé. (Ravasz László dr.)

Tartalomjegyzék

Fedőlap: Chászár Ede nigériai cserkészekkel 1960-ban készült fényképe	1
Nt. Mayer Judit: Egy szülő levele. Vezetőképzőtáborok 2012-ben	2
Fischer Viktor: Emlékezés Csedebára	3
Varga I. Gyula: Életút: Megemlékezés Végvári Vazul atyáról	6
Mauksch Péter: Emlékezés Végvári Vazulra	9
Glaser János: Miért és hogyan - a cserkészeti eszközök	10
Cseh Gábor Anna: A külföldi magyar cserkészeti hőskora: Brazília – Rio de Janeiro	12
Kish Gábor S.J.: Szülőknek – A szülő és a gyermek kapcsolata	13
Hajdu-Németh Gergely: 56-os Emlékbeszéd	14
Pigniczky Réka: Lábjegyzet Október 23-ára	17
Kittintetettek: Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség	17
Külföldi Magyar Cserkészszövetség	19
Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetség	20
Bodnár Gábor, ph.	20
Némethy György ph.	20
Hazamentek: Kerekes Judit: Károly László	20
Fischer Viktor: Végvári Vazul O.F.M.	21
Lendvai-Lintner Imre: Avvakumovits Ottó	21
Szerk.: Skinta István O.S.B.M.	22
A Vezetők Lapja terjesztői	22
A MCSSZ Fórumának őszi ülése (2011)	23
Tartalomjegyzék	24

Vezetők Lapja

(59. évf. * 110. sz. * 2012 tavasz)

Külföldi magyar cserkészvezetők, felnőttcserkészek, és cserkészszülők lapja.
Megjelenik évente kétszer, tavasszal és ősszel. Lapzártá: február 15 és szeptember 15.
A lap elektronikus formában a KMCSSZ honlapjáról is letölthető, a saját leágazásról.
Kiadja a Külföldi Magyar Cserkészszövetség
2850 Route 23 North, Newfoundland, NJ 07435, U.S.A. Telefon: 973-874-0384

Szerkesztőbizottság:

Főszerkesztő: Fischer Viktor cscst. (Wantagh, New York, USA). **Társ-szerkesztő:** Lendvai-Lintner Imre cscst. (Morris Plains, New Jersey, USA). **Munkatársak:** †Avvakumovits Ottó cscst. és Avvakumovits Ottóné Póka Erzsébet cst. (Saratoga, California), v. Bócsay Zoltán cscst. (Rocky River, Ohio), Cseh Gábor Anna cst. (Newtown, Connecticut), Csémi Szilárd cst. (Dunaszerdahely, Szlovákia), Csoboth Tamásné Tamás Éva cst. (Oakland, California), Erdei Anna cst. (Boston, Massachusetts), Farkas Tamás cst. (Budapest), Fischer Endréné Szöcs Melinda (Huntington, New York), dr. Glaser János cscst. (Montreal, QC, Kanada), Hevesi Nagy Adrienn cst. (Sydney, Ausztrália), Kovács Éva (Princeton, New Jersey), McGinné Darázs Erika cst. (McLean, Virginia), dr. Némethy K. Judit cscst. (New York, New York), Schlöder Miklósné Koncz Eszter (Rocky Hill, New Jersey), Thurner Klára cscst. (Cleveland, Ohio), Vince Ágnes cst. (Edison, New Jersey).
Technikai kivitelező: Szórád Gábor cscst. (Newfoundland, New Jersey).

A beküldött cikkeket, híreket, leveleket szükség szerint szerkesztve adjuk közre. Cikkeket, hozzászólásokat, véleményeket, ötleteket kérjük az alábbi címre küldeni: vezlap@yahoo.com.

Előfizetés nyomtatott példányra egy évre US\$10.00. Előfizetéseket és megrendeléseket a Külföldi Magyar Cserkészszövetség fent megadott címére kérjük beküldeni. Tagdíjat fizető cserkészvezetők és felnőttcserkészek a nyomtatott példányt ingyen kapják, amennyiben igénylik. A lap fenntartása érdekében adományokat köszönettel veszünk.

Vezetők Lapja (Leaders' Magazine)

Magazine for Hungarian Scout leaders

Published by the Hungarian Scout Association in Exeter, Inc., a non-profit organization